Länsstyrelsen
Västernorrlands län
Miljövårdsenheten
Bdir P Simonsson

BESLUT

1993-03-01

231-592-93
81-215

Naturvårdsverket
Naturresursavdelningen
171 85 SOLNA

Bildande av Klövbergets naturreservat, Sundsvalls kommun, Västernorrlands län.

Uppgifter om naturreservatet

Kommun	Sundsvall
Socken	Attmar
Fastighet	Gissjön 1:12
Markägare	Staten genom naturvårdsfonden
Lägesbeskrivning	Ca 13 km NNV Hassela kyrkby
Areal	69 ha varav 23 ha i Västernorrlands län
Topografisk karta	17 G Ljungaverk SO
Ekonomisk karta	17G 0i
Naturvårdsförvaltare	Länsstyrelsen i Gävleborgs län
Objekt nr	22 020 54

Beskrivning

Klövberget är ett gränsberg mellan Medelpad och Hälsingland och reservatet omfattar bergets branta nord- och nordostsluttnig. Reservatet sträcker sig från 270 möh i nordost på medelpadssidan till som högst 445 möh på hälsingesidan. Detta beslut omfattar reservatsdelen i Västernorrlands län medan nedanstående beskrivning omfattar reservatet som helhet och innefattar således även områdena i Gävleborgs län.

Skogen på Klövberget utgörs av en urskogsartad granskog. Den är ett fint exempel på en skog med förhållandevis lång skoglig kontinuitet. På grund av sin nordliga exposition och höga humiditet har området brunnit relativt sällan och kan därför betraktas som ett s k brändrefugium.

Träden är mycket olikåldriga och alltifrån småplantor till 270-åriga granar förekommer. Skogen är mycket luckig och föryngringen sker framför allt i de uppkomna luckorna. Virkesförrådet är stort och ligger på ca 270 m3sk/ha. Utmärkande för reservatet är den stora rikedomen på torrakor och kullfallna stammar, s k lågor. I genomsnitt finns inte mindre än 600 lågor, grövre än 5 cm, per hektar.

Trots områdets urskogsartade kvalitéer har det visat sig att reservatet inte är opåverkat av avverkningar. Studier i området har visat att en första avverkning skedde vid 1870-talets början och en senare runt 1896. Dessa var inga kalavverkningar utan mer eller mindre hårda dimensionsavverkningar. Efter huggningsingreppen skedde en påtaglig föryngring av skogen, vilken än i dag kan ses i skogens åldersstruktur.

Området är näringsrikt och den vanligaste skogstypen är frisk örtristyp, men även frisk blåbärsristyp är vanlig. På flera ställen finns en frodig högörtsvegetation med arter som nordlig lundbräken, träjon, torta och trolldruva. Inom sumpskogspartier finner man sällsynta arter som glesgröe, storgröe, spädstarr och kransrams.

Reservatets kryptogamflora är mycket artrik. Den höga och jämna luftfuktigheten, i kombination med rikedomen av gamla och döda träd, murken ved och fuktiga block, har skapat gynnsamma förutsättningar för detta. 82 blad- och busklavar, 55 levermossor och 122 bladmossor har hittills påträffats.

Särskilt anmärkningsvärd är förekomsten av den akut utrotningshotade laven långskägg (Usnea longissima), som här har en av sina rikaste förekomster i landet. Exklusiva urskogsmossor som man även kan träffa på är liten hornflikmossa (Lophozia ascendens), vedtrappmossa (Anastrophyllum hellerianum), och vedsäckmossa (Calypogeia suecica).

Ärendets beredning

Klövbergets naturvärden uppmärksammades vid den länsomfattande urskogsinventeringen 1977. För att dokumentera området genomfördes 1981 en detaljinventering. Denna beskriver skogstillståndet, skogshistoriken och områdets floravärden.

Efter detaljinventeringen konstaterades att området hade mycket höga naturvärden som borde skyddas genom en reservatsbildning. Länsstyrelsen påbörjade därför förhandlingar om inköp av området från den dåvarande ägaren Iggesunds bruk. I samband med det s k bolagspaketet förvärvades området av naturvårdsverket 1990.

Enligt köpeavtalet förbehåller sig säljaren rätt till älgjakt under 25 år och till övrig jakt under 10 år utan avgift räknat från tillträdesdagen.

Länsstyrelsen i Gävleborgs län har 1992-06-15 fattat beslut om reservatsbildning för reservatsdelen i Gävleborgs län.

Grund för beslutet och ändamålet med reservatet

Klövbergets urskogsartade skog hyser mycket höga naturvärden. Denna typ av fuktig, högproduktiv, urskogsartad granskog är en biotop som är mycket ovanlig idag. Området hyser flera hotade, sällsynta eller hänsynskrävande arter vilka inte tål ett aktivt uskogsbruk.

Området är klassat som riksintresse för naturvården och skall skyddas enligt 2 kap 6 § naturresurslagen.

Enligt kommunens översiktsplan skall markanvändningen förbehållas naturvården.

Ändamålet med reservatet är att för framtiden bevara en urskogsartad granskog och låta den utvecklas fritt. Härigenom gör man det möjligt för de hotade urskogsarterna att fortleva.

Länsstyrelsens beslut

Med stöd av 7 § naturvårdslagen (1964:822, omtryckt 1991:641) beslutar länsstyrelsen att fastigheten Gissjön 1:12, Attmar socken, Sundsvalls kommun, skall utgöra naturreservat på grund av dess betydelse för kännedomen om landets natur och dess märkliga beskaffenhet. Naturreservatet som omfattar 23 ha i Västernorrland har markerats på till beslutet hörande karta.

Reservatföreskrifter

För att trygga ändamålet med naturreservatet förordnar länsstyrelsen med stöd av 8, 9 och 10 §§ naturvårdslagen samt 9 och 10 §§ naturvårdsförordningen (1976:484, omtryckt 1987:939) att nedan angivna föreskrifter samt vård- och förvaltningsbestämmelser skall gälla beträffande reservatet.

A. Föreskrifter jämlikt 8 § naturvårdslagen angående inskränkningar i markägarens och annan sakägares rätt att förfoga över fastigheten.

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar skall förbud gälla att

1. spränga, schakta, gräva eller bedriva täkt i någon form

2. anordna upplag eller göra utfyllningar

3. dra fram permanent mark- eller luftledning

4. uppföra helt ny byggnad eller annan anläggning

5. dika eller dämma

6. avverka, röja eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar eller annan växtlighet

7. gödsla, kalka eller använda kemiska bekämpningsmedel

8. inplantera växter eller djur

Föreskrifterna utgör inget hinder för de åtgärder som behövs för att tillgodose ändamålet med reservatet och som närmare anges i bifogade skötselplan.

Skogsskyddsbestämmelserna enligt 20 § skogsvårdslagen (1979:429) skall ej gälla inom reservatet.

B. Föreskrifter jämlikt 9 § naturvårdslagen angående markägarens och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång.

Markägaren och innehavare av särskild rätt till marken skall tåla att de åtgärder vidtas inom området som framgår av till detta beslut fogade skötselplan.

C. Föreskrifter jämlikt 10 § naturvårdslagen om vad allmänheten har att iakttaga.

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar skall förbud gälla att

1. göra åverkan på mark och växtlighet t ex genom att bryta kvistar, fälla träd eller på annat sätt skada levande eller döda träd samt att gräva upp eller plocka alla typer av växter förutom bär och matsvampar

2. skada eller bortföra hotade eller sällsynta djur

3. framföra motordrivet fordon

4. inplantera växter eller djur

5. elda eller ta ved

D. Bestämmelser jämlikt 9 § naturvårdsförordningen om naturvårdsförvaltning.

a) syftet med vård och förvaltning

Naturreservatet skall vårdas med avsikt att låta vegetationen, inklusive trädskiktet, utvecklas helt fritt.

b) skötselplan

Länsstyrelsen meddelar föreskrifter om vården genom att fastställa bifogad skötselplan. Inom ramen för skötselplanen kan länsstyrelsen fortlöpande meddela direktiv om förvaltningen.

c) utmärkning

Naturreservatet skall utmärkas i enlighet med av naturvårdsverket utfärdade anvisningar

d) förvaltare

Klövbergets naturreservat skall förvaltas av länsstyrelsen i Gävleborgs län då större delen av reservatet ligger där och reservatet är svårt att nå från medelpadsidan. Länsstyrelsen i Gävleborgs län skall samråda med länsstyrelsen i Västernorrland i ärenden som rör delen i Västernorrland.

Den som vill klaga över detta beslut, skall skriva till miljö- och naturresursdepartementet men skicka eller lämna skrivelsen till länsstyrelsen, postadress : Länsstyrelsen, miljövårdsenheten, 871 86 Härnösand.

Skrivelsen skall ha kommit in tre veckor från den dag Ni fick del av beslutet. I skrivelsen skall Ni ange vilket beslut som överklagas och den ändring som begärs. Skriv namn, adress, telefonnummer och ärendets nummer. Om Ni önskar ytterligare upplysningar, ta gärna kontakt med Per Simonsson, telefon 0611/29737.

I den slutliga handläggningen av detta ärende har deltagit landshövding Ingemar Öhrn, beslutande, länsassessor Hans Bergström, länsarkitekt Per Sjöstedt, länsantikvarie Inger Liljeqvist, avdelningsdirektör Bengt Norén samt byrådirektör Per Simonsson, den sistnämnde föredragande.

Ingemar Öhrn

Per Simonsson

Bilagor:
1 Beslutskarta
2 Skötselplan
3 Upplysningsblankett

Kopia till:

Sundsvalls kommun
851 85 SUNDSVALL

Planeringskontoret, Sundsvalls kommun
851 85 SUNDSVALL

Boverket
Box 543, 371 23 KARLSKRONA

Skogsvårdsstyrelsen
Box 3157, 881 03 SOLLEFTEÅ

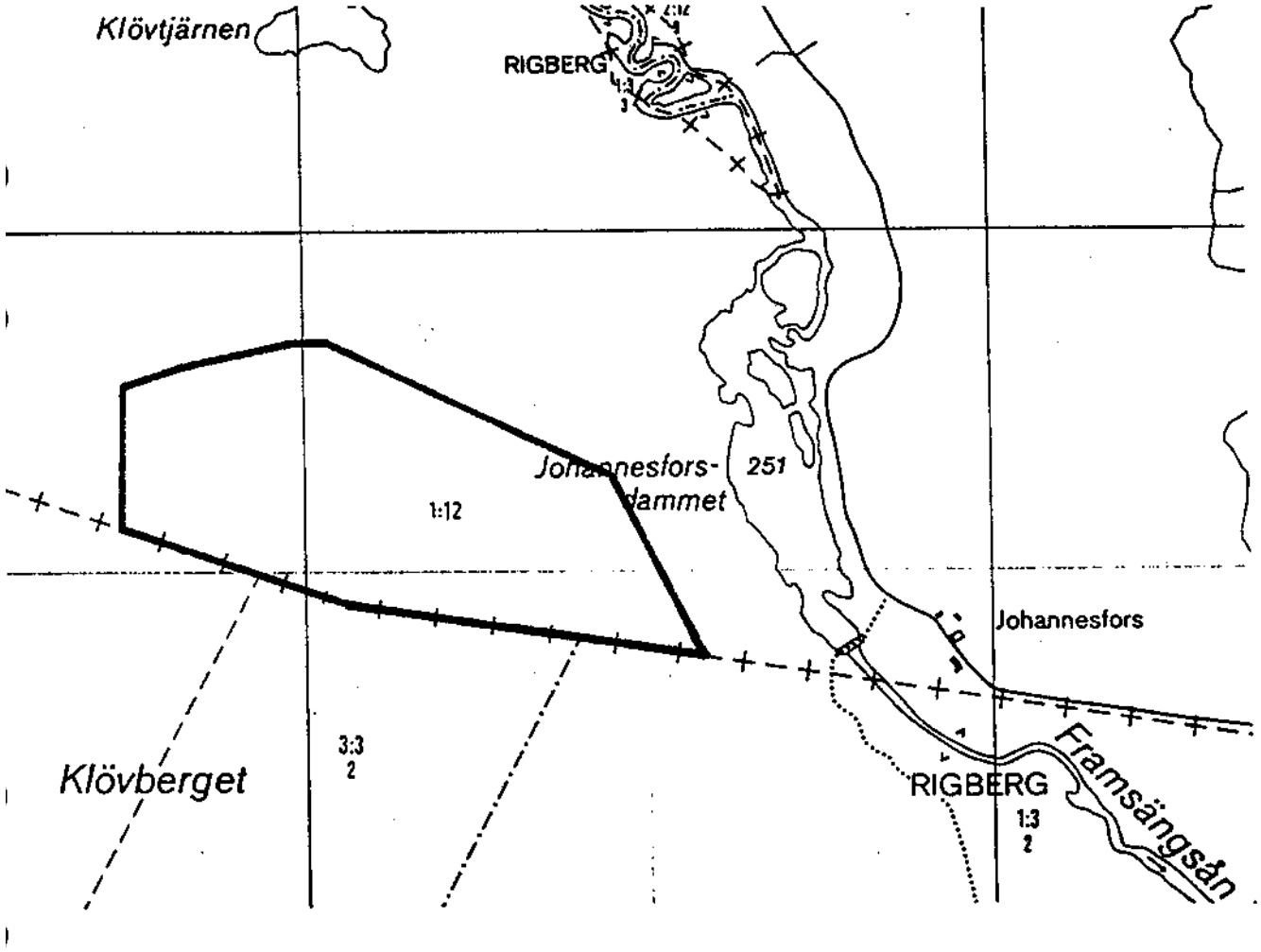
Skogsvårdsstyrelsen, Sundsvalls distrikt
Bergsgatan 58, 852 36 SUNDSVALL

Fastighetsbildningsmyndigheten i Sundsvall
Trädgårdsgatan 5, 852 31 SUNDSVALL

MoDo Skog AB
Iggesunds skogsförvaltning, Box 15, 825 21 IGGESUND

Bilaga 1a

BESLUTSKARTA

KLÖVBERGETS NATURRESERVAT

Skala 1:10 000

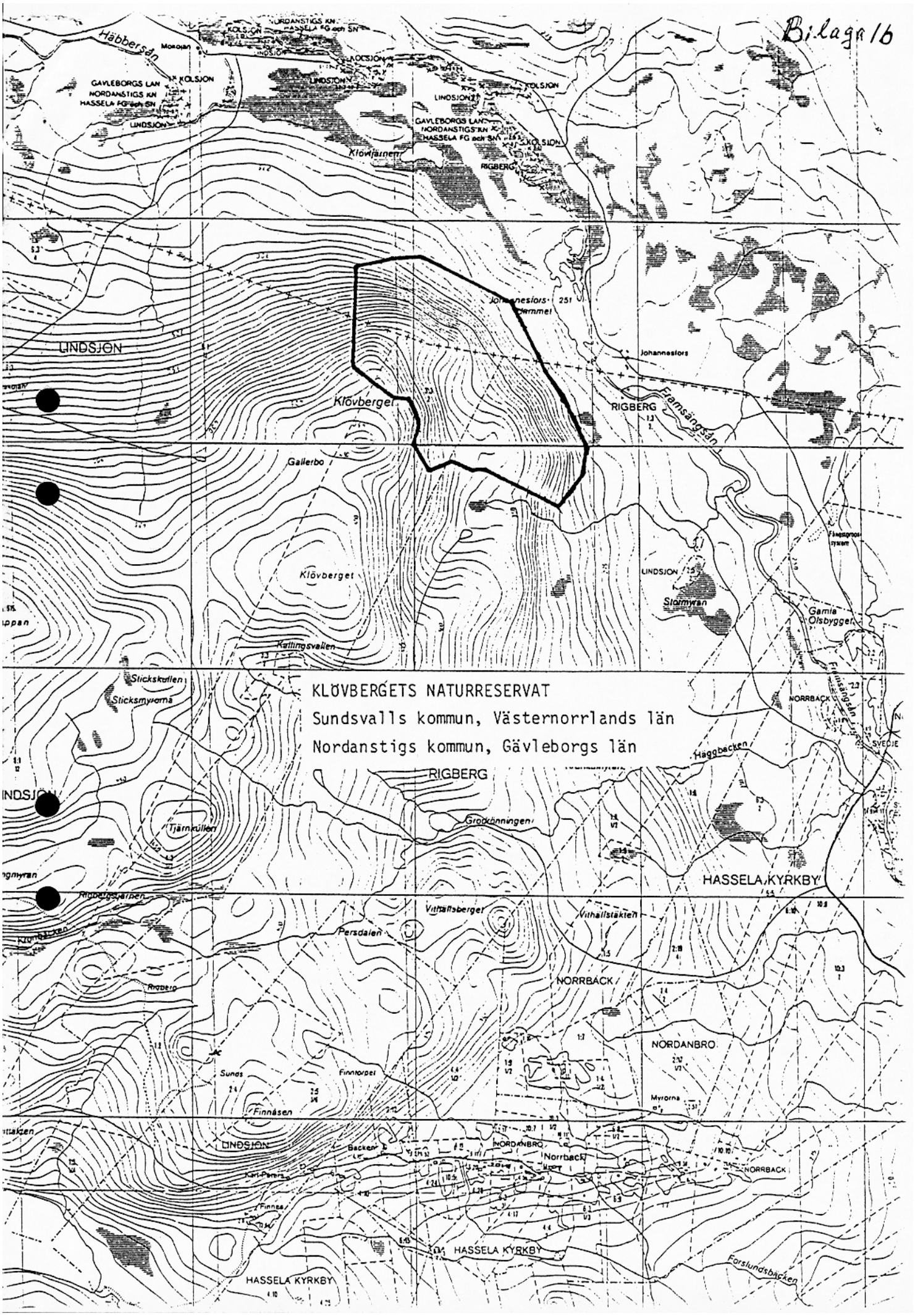
Sundsvalls kommun, Västernorrlands län

Gräns för naturreservat

Tillhör länsstyrelsens beslut 231-592-93

Utdrag från fastighetskartan

Bilaga 16

KLÖVBERGETS NATURRESERVAT
Sundsvalls kommun, Västernorrlands län
Nordanstigs kommun, Gävleborgs län
Klövberget
LINDSJÖN
RIGBERG
HASSELA KYRKBY
NORRBACK
NORDANBRO
Framsångsån
Gallerbo
Stormyran
Gamla Olsbygget
Haggbacken
Grodkärningen
Vithällsberget
Vithällstäkten
Persdalen
Sticksmyrorna
Tjärnkullen
Finnåsen
Forslundsbäcken

BESLUT

1993-03-01

SKÖTSELPLAN FÖR KLÖVBERGETS NATURRESERVAT

Denna skötselplan utgör bilaga till reservatsbeslut 1993-03-01, Dnr 231-592-93

FÖRVALTARE

Då större delen av reservatet ligger i Gävleborgs län och reservatet lättast nås ifrån hälsingesidan skall reservatet i sin helhet förvaltas av länsstyrelsen i Gävleborgs län.

BESKRIVNING

Naturreservatet omfattar Klövbergets nord- och nordostsluttning och ligger i både Västernorrlands och Gävleborgs län.

Man når reservatet lättast ifrån hälsingesidan genom en skogsbilväg som söder ifrån slutar ett par hundra meter från reservatsgränsen. Ifrån medelpadssidan når man området närmast via en skogsbilväg som passerar Johannesfors. Tidigare fanns här en gammal damm som man kunde passera på över Framsängsån, men denna brast för några år sedan. Idag finns därför ingen passage över ån mellan Johannesfors och reservatet. I samband med att dammen brast tömdes Johannesforsdammen på vatten.

En översiktlig beskrivning av reservatet finns i reservatsbeslutet och en omfattande dokumentation finns i den av länsstyrelsen i Västernorrlands län publicerade detaljinventeringen "Klövberget- gränsberget med gammelskog och långskägg (Dynesius 1984).

PLANDEL

Ändamålet med reservatet är att för framtiden bevara en urskogsartad skog.Inga skötselåtgärder på mark och vegetation är därför aktuell.

Reservatet skall märkas ut enligt gällande bestämmelser.

Informationstavlor framställs av länsstyrelsen i Gävleborgs län och sätts upp vid vägslutet söder om reservatet.

Kostnader och åtgärder framgår av den skötselplan för reservatet som är framtagen av länsstyrelsen i Gävleborgs län. Samtliga kostnader för förvaltningen bestrids av staten.

LITTERATUR

Dynesius, M. 1984. Klövberget-gränsberget med gammelskog och långskägg. Länsstyrelsen i Västernorrlands län; publikation 1984:2.

Simonsson, P. 1979. Urskogar och naturskogar i Västernorrlands län. Länsstyrelsen i Västernorrlands län; publikation 1979:11.

Ståhl, P. 1982. Urskogar i Gävleborgs län. Länsstyrelsen i Gävleborgs län.